

Ársskýrsla 1998

Tollstjórnin í Reykjavík
BUREAU OF CUSTOMS

Starfsemi tollstjórans í Reykjavík

**TOLLSTJÓRINN
Í REYKJAVÍK**

Efnisyfirlit

Ávarp tollstjóra	4
Ágrip af sögu embættisins	6
Steinfeilan stóra á Tollhúsinu	11
Gjaldheimtan færð til tollstjóra	12
Yfirstjórn og stjórnsýslusvið	14
Tollheimtusvið	16
Innheimtusvið	21
Tollgæslan	26
Aukið eftirlit með fíknaefnasmygli	32
Rekstraryfirlit 1998	34

Ávarp tollstjóra

Snorri Olsen tók við embætti tollstjóra í Reykjavík árið 1997. Hann er sá fjórði sem gegnir embættinu frá stofnun þess 1929.

Í þessari fyrstu árskýrslu tollstjórans í Reykjavík er gerð grein fyrir starfsemi arsins 1998. Jafnframt hafa verið teknar saman upplýsingar um sögu og starfsemi á liðnum árum en tollstjórnin í Reykjavík tók til starfa fyrir 70 árum, þann 1. janúar 1929. Frá því embættið var stofnað hafa orðið miklar breytingar á framkvæmd tollgæslu og innheimtu opinberra gjalda. Þrátt fyrir það gegnir tollstjóraembættið í meginatriðum sama hlutverki og fyrir 70 árum, þ.e. að annast tollgæslu og innheimtu á tollum og sköttum fyrir ríkissjóð.

Árið 1998 markaði að mörgu leyti tímamót í starfsemi tollstjórans í Reykjavík. Í byrjun árs tók embættið við allri innheimtu í borginni þegar Gjaldheimtan í Reykjavík hætti starfsemi. Auk þess var gert samkomulag við Reykjavíkurborg um innheimtu fasteignagjalda. Þá fól fjármálaráðuneytið embættinu að hafa eftirlit með innheimtu á landinu öllu og gegna leiðbeiningar- og samræmingarhlutverki við innheimtu á opinberum gjöldum, öðrum en aðflutningsgjöldum. Á árinu var einnig ákveðið að fela tollstjóra aukin verkefni við framkvæmd fíkniefnaeftirlits í stjórnsýsluumdæmi Reykjavíkur sem áður höfðu verið í höndum ríkistollstjóra.

Vegna aukinna verkefna í upphafi árs á sviði innheimtu opinberra gjalda var ráðist í mikla og tímafreka skipulagsvinnu til þess að tryggja skilvirku í innheimtustarfsemi. Flestir starfsmenn Gjaldheimtunnar í Reykjavík þáðu störf hjá embættinu. Samræma þurftu vinnubrögð og leita leida til aukinnar skilvirkni í innheimtu þeirra gjalda sem var hjá báðum embættunum. Gefið var út nýtt skipurit fyrir innheimtusvið embættisins þar sem starfsemi var skipt upp í þrjár deildir: gjaldadeild, eftirstöðvadeild og þjónustudeild. Fljótlega kom í ljós að heppilegt þótti að skipta verkefnum frekar upp og gera tilraun með fjórðu deildina, milliinnheimtudeild. Markmiðið með starfsemi í milliinnheimtudeild er að tilkynna og veita gjaldendum upplýsingar um vanskil og gefa þeim kost á að leysa sín mál án þess að til kostnaðarsamra innheimtuadgerða þurfi að koma. Jafnframt var sett á fót starfsemi sérstaks þjónustufulltrúa sem annast móttöku, upplýsingagjöf og aðstoð við gjaldendur í vanskilum. Með starfsemi milliinnheimtudeildar og þjónustufulltrúa er verið að koma til móts við gjaldendur eins og umnt er og bæta þjónustu við þá fra því sem verið hefur.

Á síðasta áratug hafa orðið nýjg miklar breytingar á tollakerfinu, svo miklar að líkja má við byltingu. Þessar breytingar hafa verið til góðs fyrir viðskiptavinum tollsins og fyrir tollakerfið sjálft. Tollafgreiðsla gengur nú greiðlega fyrir sig. Reglur hafa verið einfaldaðar og starfsemi er meðvitadri um eðli sitt og tilgang. Tæknivæðing og breytt vinnubrögð hafa vissulega haft mikil áhrif til hins betra. Í öllum þeim umskiptum sem orðin hafa hefur þó hluti af starfsemi tollsins ekki fylgt nægilega þessari tæknilegu þróun, þ.e. tollgæslan og hlutverk hennar. Nauðsynlegt er að hlutverk og verkefni tollgæslunnar verði skilgreind þannig að ekki fari á milli mála hver þau eru. Það fyrsta sem kemur upp í hugann er að koma í veg fyrir ólöglegan innflutning fíkniefna en auðvitað eru ýmis önnur hlutverk sem tollgæslan á að sinna. Árangur af tolleftirliti verður ekki mældur í beinhörðum peningum sem renna í ríkissjóð. Allciðingar þess að eftirlit skilar ekki tilætludum árangri má hins vegar mæla í peningum. Það er þjóðfélagið sem blæðir. Born og ung-

lingar verða ávana- og fíkniefnum að bráð og það kostar Þjóðfélagið verulegar fjárhæðir að koma þeim á réttan kjöl – ef það er þá hægt á annað borð. Líf unglinga sem láta lífið vegna eitryfja verður ekki metið til fjár. Tolleftirlit er ekki einfalt, heldur bæði viðamiklidi og slókið. Við getum ekki byggt múr í kringum strandlengjuna og sett á hana nokkrar dyr þar sem fólk og varningur er hleypt í gegn og leitað á öllum og í hverri vorusendingu. Við búum við þær aðstæður að strandlengjan er gríðarlega víðfeðm, vöruinnflutningur er mikill og gerð er krafa um að öll afgreiðsla gangi eins fljótt fyrir sig og hægt er. Að þessum staðreyndum verðum við að laga tolleftirlitið.

Á árinu 1998 var stofnuð fíkniefna- og rannsóknardeild við tollgæslu embættisins sem á að einbeita sér að baráttunni gegn smygli fíkniefna. Ekki er komið mikil reynsla á þetta starf en vonir eru bundnar við að breytingin muni leiða til betri árangurs í að bæta það Þjóðfélagsmeið sem fylgir ólöglegum innflutningi á fíkniefnum. Hins vegar er ljóst að ef verulegur árangur á að nást í þessari baráttu þurfa jafnt stjórnvöld sem almenningur að taka þatt í henni.

Þann 16. janúar 1998 var tollstjóranum í Reykjavík sett erindisbréf af hálfu fjármálaráðherra í samræmi við ný lög um réttindi og skyldur starfsmanna ríkisins. Samkvæmt erindisbréfinu á að vinna langtímaáætlun til fimm ára í senn þar sem stefnumótun fyrir embættið og verkefni þess eru nánar skilgreind og utfærð. Jafnframt á að leggja fram á hverju ári starfs- og rekstraráætlun með greinargerð um markmið yfirstandandi ars og hvernig þeim skuli náð. Gera má ráð fyrir að þessi vinna skili bættum starfsárangri og að á hverjum tíma sé ljóst hver séu helstu markmið og áhersluatriði embættisins.

Breytt umhverfi og sú staðreynd að til opinberra aðila eru gerðar æ meiri krefur um góða og skilvirka þjónustu, valda því að nauðsynlegt er að taka alla þjónustu sem embættið veitir til athugunar. Á árinu 1998 var byrjað að huga að þjónustuvæðingu embættisins. Í því skyni var lögð áhersla á að auka þjónustupáttinn í starfsemiinni og var m.a. komið á fót starfi þjónustufulltrúa á sviði innheimtumála sem þegar hefur gefið góða raun. Þessu verkefni verður haldið áfram og er stefnt að því að setja þjónustustefnu fyrir embættið þar sem m.a. verður skilgreint hvaða þjónustu á að veita og hvernig hún skuli veitt.

Eins og að framan er rakið hafa orðið miklar breytingar á starfsemi tollstjórans í Reykjavík á árinu 1998. Ekki varð hjá því komist að þessar breytingar hefðu áhrif á verkefni og aðstöðu starfsmanna. Þrátt fyrir það hafa starfsmenn verið jákvædir í garð breytinga og reiðubúinir til að takast á við ný verkefni. Starfsmenn eiga hrós skilið fyrir sitt framlag á árinu og þolinmæði við breytingar og öft erfiðar aðstæður.

Ágrip af sögu embættisins

Tollstjórar í Reykjavík

1929

▶ Jón Hermannsson

1943

▶ Torfi Hjartarson

1973

▶ Björn Hermannsson

1997

▶ Snorri Olsen

Upphaf tollheimtu á Íslandi

Hinn 1. júlí 1872 gekk í gildi hér á landi konungleg tilskipun um innheimtu tolls af afengum drykkjum öðrum en afengu oli. Greiða skyldi átta skildinga í toll af hverjum innfluttum potti afengis á tunnum og hverjum þremur pelum á flöskum. Þessi afengistollur markar upphaf tollheimtu á Íslandi og átti að færa landssjóði tekjur sem hægt væri að nota til endurbóta er miðuðu að því að „koma landinu upp“. Rétt er að geta þess að tekjur ríkisins af afengistollinum urðu fljótlega mun meiri en áætlanir gerðu ráð fyrir.

Heildartollalög sett árið 1911

Heildartollalög fyrir Ísland voru ekki sett fyrr en árið 1911. Með þeim var lagður tollur á: afengi, öl, gosdrykki, tóbak, kaffi, te, sykur, sýróp, súkkulaði, kakó, brjóstsykur og konfekt. Aðrar vorur voru tollfrjálssar en ári seinna var lögunum breytt og lagður á almennur vörumagnstollur, ein króna á hver 50 kíló innfluttrar voru eða tveir aurar á kíló. Nokkrum hætti tollur var þó af sumum vörum og lægri af öðrum auk þess sem nokkrar vorur voru enn tollfrjálssar.

Verðtollur var lagður á 1926 og var hann 10-20% en ýmsar vorur undanþegnar. Sá tollur átti að vera til bráðabirgða í tvö ár en lögin voru framlengd og á endanum var öllum tollum breytt í verðtoll.

Áhyggjur þingmanna af auknum tollsvikum

Bæjarfógetaembættið í Reykjavík annaðist tollheimtuna allt frá 1872 en engin serstök tollgæsla var í landinu. Af þeim sökum var auðvelt að komast hjá því að greiða toll af innfluttum vörum. Unræður urðu á Alþingi árið 1914 um stofnun tollgæslu vegna áhyggna þingmanna af auknum tollsvikum. Sett var á laggirnar nefnd sem átti m.a. að kanna hvort ekki væri hægt að koma á tollgæslu í öllum kaupstöðum landsins. Í álitni nefndarinnar var sáðan skorað á

Strax árið 1918 fékk tollgæslan tollbát til nota við eftirlustart. Þessi elsti tollbátur gekk undir nafninu „gamli báturinn“ eftir að annar nýr lættist við árið 1940 sem hlaut nafnið Örn. Bátarnir tveir voru notaðir jöfnum höndum allt til ársins 1975 þegar þeir voru báðir seldir og nýr hraðskreður bátur keyptur. Við endvísingunni á starti tollgæslunnar 1993 var sá bátur seldur og nú á embættið engan bát. Áður þótti ekki verið að tollagreiða skipa við þryggju vegna ágæts almennings- og annarra og því þurfti að sigla út á ytri höfnina með tollverði. Nú eru öll hafnar- svæði hros yrga orðin lokað og áður var og einnig hefur skipaferðum fækkað. Því þykir ekki lengur grundvallur fyrir rekstri sérstaks tollháts.

Á myndinni eru tollverðir um borð í Erminum á leið til að tollagreiða Gullfoss í fyrsta um árið 1950.

landsstjórnina að leggja fyrir næsta þing frumvarp til laga um sérstaka tollgæslu í Reykjavík. Af því varð þó ekki að sinni.

Lög um stofnun tollgæslu

Árið 1917 lagðu þingmennirnir Gísli Jónsson, Lörundur Brynjólfsson og Bjarni Jónsson frá Vogu fram frumvarp um skiptingu bæjarfógetaembættisins í Reykjavík í embætti bæjarfógeta og lögreglustjóra. Í frumvarpinu var gert ráð fyrir að lögreglustjóri færi með stjórn tollamála og í framhaldi af því yrði stofnuð sérstök tollgæsla hjá embættinu. Lögin voru samþykkt frá Alþingi 26. október 1917 og í annarri grein þeirra segir:

Stofnu skal, jafuskjótt og því verður við komið, sérstaka tollgæslu fyrir Reykjavík, og forstjórna hennar falin lögreglustjóra kaupstaðarinnar.

Fyrstu tollverðirnir

Í apríl 1918 var „sérstakur skrifstofumaður tollstjóra-skrifstofunnar“ gerður að tollverði „utandyra“. Með honum starfaði einn aðstoðarmaður en einnig tóku allt að fjórir lögregluþjónar þátt í tollgæslustörfum eftir þörfum. Aðalstarf þessara manna var að kafa eftirlit með skipum sem komu frá útlöndum, farþegum þeirra og farangri auk þess sem þeir þurftu að innsigla áfengi í skipunum.

Í ársbyrjun 1921 voru raðnir tveir fastir tollverðir á tólf tíma vöktum. Annar sá um eftirlit á degi til en hinn var á næturvakt. Árið 1926 voru tollverðirnir orðnir fimm auk eins verkstjóra.

Bætt tollgæsla vegna brota á tollalögum

Siglingar til landsins jukust stöðugt og ráðamenn höfðu áhyggjur af því að miklar tekjur færu forgörðum vegna brota á tollalögum. Í ársbyrjun 1928 var því bætt við fjórum tollvörðum í Reykjavík og með bráðabirgðalögum sama ár var komið á fót tollgæslu í stærri kaupstöðum. Ráðnir voru fimm menn sem störfuðu undir stjórn fulltrúa í stjórnarráðinu.

Fyrstu árin var aðstaða tollvarða í Reykjavík fremur bágborin. Mikil breyting varð á árið 1920 þegar leigð voru tvö herbergi af hafnarstjórn í gamla pakkhúsinu við Tryggvagötu.

Frá því fyrstu tollverðirnir voru fastráðnir árið 1921 fjölgaði tilbæddum í Reykjavík þrjú og þétt. Þessi mynd frá fjölskyldu Reykjavíkur er sögð vera af tveimur tollvörðum, Tómasi og Síghöri, tekið árið 1922.

Ágrip af sögu embættisins

Frá 1950 var tollágreiðsla á farþegaskipum eins og Gullfossi og Dronning Alexandrine í litlum timbur- og asbestskúr á hafnarbakkanum fyrir framan Hainarhúsið, í svonefndu Tollskýli.

Þegar Tollhúsið við Tryggvagötu var tekið í notkun var upnaður glesilegur salur í því til farþegaafgreiðslu og var Tollskýlið þá slegið af. Um svipað leyti dró hins vegar verulega úr farþegaflutningum með skipum svo að farþegaafgreiðslan í Tollhúsinu var aðeins notuð í úrfá skipti.

Á myndinni eru tollverdir um borð í m/s

Gullfossi við fyrstu komu skipsins til Reykjavíkur árið 1950. Frá hægri: Sigurður Jónsson, Felix Jónsson, Þorsteinn Finnþósson, Ragnar Kristjánsson, Friðrik Guðmundsson, Guðmundur Þorðarson, Eiríkur Guðnason, Jón Guðmundsson, Haraldur Nordal, Adalsteinn Halldórsson, Jónas Guðmundsson, Vilhjálmur Vilmundarson og Stefán Ó. Björnsson.

Tollverdir tollstjórans í Reykjavík hafa á síðustu áratugum lagt hald á ótrúlegt magn af átengi og tóbaki. Mest var þó um tilraunir til smygls á sjöunda áratugnum og fram á þann áttunda þegar ýmis stórmál vegna tollamiserlis skutu upp höllinum.

Stofnun embættis tollstjóra í Reykjavík

Árið 1928 komu upp umræður á Alþingi um að skipta þyrflí lögreglustjóraembættinu í tvennt og stofna sérstakt embætti tollstjóra sem annaðist bæði tollgæslu og innheimtu ýmissa opinberra gjalda. Alþingi samþykkti lög um þessa nýju skipan 16. apríl og tóku þau gildi 1. janúar 1929. Í 4. gr. þeirra segir:

Tollstjóri hefir forstjórn tollgæzlu, innheimtu á sköttum og tollum til ríkissjóðs, eflistyrktarsjóðsgjöldum, gjöldum til Slysátryggingarinnar, afgreiðslu skipa og innheimtu skipagjalda, svo og innheimtu annara gjalda, sem lögreglustjóri hefir innheimt hingað til og ekki eru fallin lögreglustjóra samkvæmt þessum lögum.

Þar með var orðið til embætti tollstjóra í Reykjavík. Til starfans var ráðinn Jón Hermannsson, sem áður hafði gegnt embætti lögreglustjóra.

Aukin umsvif og nýjar deildir

Á næstu árum fjölgadi starfsmönnum tollstjórans í Reykjavík jafnt og þétt og umsvif embættisins jukust. Sérstakri vöruskoðunardeild var komið á fót 1932 sem hafði náð eftirlit með vöruinnflutningi skipa. Í vömur árum síðar tók til starfa deild sem hafði eftirlit með bögglopósti sem barst til landsins, en áður höfðu allar póstsendingar farið óathugaðar til viðtakanda. Stétt tollvarða stækkaði og árið 1945 var 31 tollvörður starfandi í Reykjavík og 11 úti á landi.

Bágborið húsnæði tollgæslunnar

Í upphafi var aðstæða tollgæslunnar nær engin og urðu fyrstu tollverðirnir að starfa úti hvernig sem viðræði. Það var ekki fyrr en um mitt ár 1920 að leigð voru af hafnarstjórn tvo smáherbergi í norðvestur-enda hafnarþakkhússins. Var það fyrsta tollvarðstofa hinnar íslensku tollgæslu.

Tollbuðin í hafnarþakkhúsinu var lögð árið 1927, bætt við geymslurými og varðstofa stækkuð. Þegar austurhafnarbakkinn var fullgerður árið 1927 leigði tollgæslan aflóga skúr við höfnina. Þar höfðu þeir tollverðir aðsetur sem önnuðust eftirlit og gæslu með fiski- og farmskipum. Skúrin, sem stóð við Kola-kranann þar sem fyrrum var kölluð Langalína en heitir nú Faxagardur, var leigður um fimm ára skeið en þá var flutt í annan heldur skárr, Austurtollbúðina. Þar höfðu tollverðir aðsetur um áratugaskeið, utan þess að yfir stríðsárin tók breski herinn tollbúðina til eigin nota.

Tollgæslan flutt í Hafnarhúsið

Aðstaða tollgæslunnar batnaði stórlega árið 1934 þegar flutt var í hið nýbyggða Hafnarhús. Fluttist þá öll starfsemi úr þakkhúsinu í stærra og betra húsnæði. Tollgæslan fékk skrifstofu og varðstofu á annarri hæð í Hafnarhúsinu og tvær stórar geymslur á fyrstu hæð. Vöruskoðun fékk síðan aðstöðu í suður-alinu hússins og stór póstafréidslusalur var einnig opnaður.

Skrifstofa tollstjórnans í Reykjavík var lengi vel til húsa í Hafnarstræti 5. Hfun var síðan flutt þaðan í Arnarhval um 1950 þar sem hún var allt þar til embættið flutti í Tollhúsið.

Bygging Borgarskálanna

Næstu stórbreytingar í húsnæðismálum urðu þegar Eimskipafélagið byggði fjórar risastórar vöruskemmur við Borgartún á árunum 1959 til 1960. Tollgæslan fékk aðstöðu í Borgarskálunum og þar var starfrækt tollstöð um árabíl. Í kjölfar þess var farið að dreifa tollvörðunum á þa staði þar sem vörurnar voru.

Tollhúsið reist við Tryggvagötu

Árið 1960 voru starfsmenn tollstjórnans í Reykjavík orðnir 50 talsins. Undir lok sjöunda áratugarins var ljóst að umfang embættisins var orðið meira en svo að þáverandi húsnæði nægði undir starfsemi. Því var ráðist í að byggja Tollhúsið við Tryggvagötu. Gísli Halldórsson arkitekt teiknaði húsið og framkvæmdum var lokið í mars 1971. Flestar deildir embættisins fluttu strax í hið nýja húsnæði og hófst vinna þar mánudaginn 22. mars. Tollpóststofan var þó áfram í Hafnarhúsinu þar til hún flutti í pósthúsið í Ármúla um 1980.

Breytingar á yfirlitstjórn tollgæslu

Árið 1951 varð breyting á skipan tollamála hér á landi. Stofnað var sérstakt tollgæslustjóraembætti í Reykjavík sem hafði yfirlit með tollgæslu um land allt og stjórn tollgæslunnar í Reykjavík í umboði tollstjóra. Tollgæslustjóri fór með stjórn tollgæslu fram til ársins 1988 þegar ný tollalög gengu í

Tollverðir í Reykjavík hata gegnum árin tekist á við margvisleg hlutverk í starfi sínu. Hér má sjá Eirík Guðnason og Felix Jónsson standa heiðursvörð við komu Ólafs Noregskonungs til Íslands árið 1961.

Magnús Jónsson fjármálaráðgjafi

leifar herra Sigvalda Friðgeirsson
að gera sér þá árunu að komu til síðlegis-
drykkju festudaginn 19. mars, n.k. kl. 16.00 -
17.00 í tollstjórnarskólunni við Tryggvagötu.
öfla hafi í tilefni af opnan tollstjórnarskrifstof-
unnar í nýjum húsnæðinum.

GENGIR ER LOKUR UM BRESTI
INNVIÐRÍÐI VIÐ TRYGGVAGÖTU

ÖGGKORTIÐ ÖSKAST
KENT VIÐ INNÞANGIÐ

Hinn 19. mars 1971 var Tollhúsið við Tryggvagötu formlega tekið í notkun með síðdegisdrykkju. Fjöldi valinkunnra manna mætti þar til að tagna nýjum húsnæðinum tollstjórnans. Þeirra á meðal voru Gunnar Thoroddsen og Gylfi P. Gíslason sem sjást hér á tali við fjórða mann ásamt Toríu Hjartarsyni tollstjóra.

Ágrip af sögu embættisins

Fyrstu tolltreyjurnar hótu störf hjá tollstjóranum í Reykjavík árið 1965. Þær störfuðu fyrst og fremst á sumrin og þá aðallega við tollafgreiðslu á Gullfossi og á Reykjavíkurlugvelli. Fyrsti lastráðivi kvenkyns tollvörðurinn var hins vegar ekki skipaður til starfa fyrr en 1977.

Meðan allt millilandaflug til Íslands fór um flugvöllinn í Reykjavík var oft í nógu að snúast fyrir tollverði að fylgjast með og tollafgreiða íflugfarþega. Þó að millilandaflugid sé nú að stærstum hluta í Keflavík afgreidda tollverður enn hátt í tvö þúsund flugvélar ár hvert á Reykjavíkurlugvelli.

gildi en þá tók tollstjóri að nýju við stjórn tollgæslunnar þar. Sérstök leitar- og rannsóknateild fyrir landið allt var þó áfram starfandi hjá tollgæslustjóra sem heyrði undir embætti ríkistollstjóra frá 1987. Embætti tollgæslustjóra var síðan lagt niður 1996.

Ný tollalög árið 1987

Með nýjum tollalögum sem sett voru 30. mars 1987 var komið á fót embætti ríkistollstjóra. Embættið tók til starfa 1. september 1987 og með heimild í tollalögum ákvað fjármálaráðuneytið að tollstjórinn í Reykjavík skyldi veita ríkistollstjóraembættinu forstöðu. Innan fárra ára var þó ákveðið að aðgreina embættin og var sérstakur ríkistollstjóri settur í embætti 1. október 1990. Ríkistollstjóri fer með yfirstjórn tollheimtu og tollfirlits í umboði fjármálaráðherra. Meginverkefni hans eru skipulags-, stjórnunar- og eftirlitshlutverk og að annast samræmingu og fræðslu í tollamálum auk þess að sjá um alþjóðleg samskipti íslenskra tollfyrvalda.

Fleiri breytingar urðu með nýju tollalögnum 1987. Ný tollskrá var tekin í notkun og tollur lækkaður á mörgum hátollavörum sem leiddi til þess að ekki var lengur sérstakur ávinningur af því að smygla þeim. Þá var jafnframt tekið í notkun tölvukerfi ríkistollstjóra, Tollakerfið svonefnda. Með því var lagður grunnur að tölvuæddum samskiptum milli tollsins, flutningafyrirtækja, inn- og útflytjenda. Nú tíu árum síðar hefur Tollakerfið leitt til þess að afgreiðslur tollstjórans í Reykjavík á um 70% innflutnings og um 10% útflutnings eru pappírslausar.

Embættið 70 ára

Embætti tollstjórans í Reykjavík er orðið 70 ára. Frá því það var stofnað hafa orðið miklar breytingar á flutningum til og frá Íslandi og öll umgjörð tollgæslu, tollafgreiðslu og innheimtu tekið gagnrum breytingum. Reynt hefur verið að fylgja þeirri þróun sem átt hefur sér stað með nýjum flutningsleiðum og sífellt betri samskiptatækni. Hefur það leitt til ýmissa róttækra skipulagsbreytinga hjá embættinu í gegnum árin og umsvif þess aukist í réttu hlutfalli við breytta tíma. Í grunninn gegnir embætti tollstjórans í Reykjavík þó ennþá sama hlutverki og í upphafi, að annast tollgæslu og innheimtu á tollum og sköttum fyrir ríkissjóð.

Steinfellan stóra á Tollhúsinu

Sérkenni Tollhússins í Reykjavík er tvímælalaust hin risastóra steinfella eftir Gerði Helgadóttur sem prýðir framhlið þess. Um tilurð verksins segir í bók Elínar Pálmadóttur um Gerði, að Snorri Helgason, bróðir Gerðar, hafi oft átt leið framhjá nýbyggðu Tollhúsinu á leið sinni til og frá vinnu í Pósthúsinu. Honum hafi orðið starsýnt á þann geysistöra auða vegg sem við honum blasti. Hann hafi því beðið Hjálmar Bárðarson um að tala við Torfa Hjartarson tollstjóra og forvitnast um hvort ekki ætti að skreyta vegginn og minna á Gerði í því sambandi. Torfi vísaði á Gísla Halldórsson arkitekt sem sagði að skreyta þyrfti þennan stóra flöt en ekki hefði verið tekin ákvörðun um hvernig eða hverjum yrði falið verkið. Ákveðið var að Gerður ynni tillögu að myndverki á vegginn.

Einn sumarmorgun 1971 fór Gerður út í Slysavarnahúsið á Grandanum. Af svölunum þar horfði hún yfir höfnina baðaða morgunsól og bátana sem voru að halda til veiða. Þá kviknaði hugmyndin að mósaíkmyndinni.

Formlegur samningur um verkið var ekki undirritaður fyrr en í ágúst 1972. Þá var Gerður búin að gera tíu tillögur að verkinu og lokið hafði verið við margar kostnaðaráætlanir. Myndin hafði bæði stytst og mjókkast frá upphaflegum hugmyndum Gerðar, en var samt heilir 142 fermetrar að flatarmáli.

Gerður stækkaði myndina upp í nokkrum áföngum og í bók Elínar kemur fram að myndin hafi tekið nokkrum breytingum við hverja stækkun. Fullunnum vinnuteikningum var lokið 10. apríl 1973. Allan þann vetur hafði verið unnið á verkstæði Oidtmanns-bræðra í Linnich við að sneiða niður þrjú tonn af steinum frá Ítalíu til að nota í verkið.

Sumarið 1973 er verkið sett upp á Tollhúsinu og afhjúpað þá um haustið, þann 7. september. Óhætt er að segja að listaverkið hafi fallið borgarbúum og öðrum vel í geð og enn þann dag í dag setur steinfellan á Tollhúsinu svip á miðborgina. Því eru í fullu gildi orð sem birtust í einu dagblaðanna þegar verkið var afhjúpað:

Það var mikið happaverk þegar yfirvöld ákváðu að fá Gerði Helgadóttur myndhöggvara til að gera stóra mósaíkmynd á nýja Tollstöðvarhúsið við Tryggvagötu. Mynd þessi er þegar orðin hluti af andliti bæjarins

Heimild: Gerður; *Afísaga myndhöggvara*, eftir Elínu Pálmadóttur.

Gerður að skoða steinskítur í mósaíkverkið ásamt starfslélag sínum Kusters á verkstæði Oidtmanns-bræðra í Linnich í Þýskalandi.

Steinfellan fann að breiða úr sér á gölfi verkstæðisins. Gerður að skoða listasamsetninguna ásamt samstarfsfólki.

Steintellan var afhjúpuð 7. september 1973. Gísli Halldórsson, arkitekti Tollhússins, óskar hér Gerði til hamingju með verkið. Torfi Hjartarson tollstjóri stendur við hlið Gerðar.

Gjaldheimtan færð til tollstjóra

Gjaldheimtan í Reykjavík var stofnuð á grundvelli laga nr. 68/1962 um heimild til sameiginlegrar innheimtu opinberra gjalda. Með hliðsjón af þeim lögum var hinn 26. maí 1962 gerður samningur milli ríkissjóðs, Reykjavíkurborgar og Sjúkrasamlags Reykjavíkur um að koma á fót stofnun til að annast innheimtu þinggjalda, borgargjalda og sjúkrasamlagsgjalda. Stofnunin fékk heitið Gjaldheimtan og starfaði á vegum Reykjavíkurborgar þar til hún var lögð niður 31. desember 1997 og tollstjórinn í Reykjavík tók við innheimtuhlutverki hennar.

Hinn 1. janúar 1998 fjölgaði verulega þeim innheimtuseðlum sem fara um hendur starfsfólks tollstjórans í Reykjavík enda tvöfaldaðist heildarinnheimta embættisins við yfirtöku á starfsemi Gjaldheimtunnar.

Ein umfangsmesta breytingin á starfsemi tollstjórans í Reykjavík árið 1998 var yfirtaka á verkefnum Gjaldheimtunnar í Reykjavík. Segja má að innheimta embættisins hafi nær tvöfaldað við sameininguna.

Samkomulag ríkissjóðs og borgarsjóðs

Skómunu fyrir júl árið 1996 var undirritað samkomulag milli ríkissjóðs og borgarsjóðs um að hætta rekstri á sameiginlegri innheimtu opinberra gjalda í Reykjavík frá og með 1. janúar 1998. Þetta samkomulag hafði auk þess í för með sér að ríkissjóður tók á sama tíma við innheimtu þinggjalda í borginni.

Ný stofnun eða tollstjóri?

Í kjölfar undirritunar samkomulagsins hóf fjármálaráðuneytið könnun á því hvernig leysa mætti innheimtumál í höfuðborginni þegar Gjaldheimtan hætti starfsemi. Tveir kostir voru til umræðu. Annar kosturinn var að sameina alla innheimtu í Reykjavík í nýrri stofnun sem jafnframt gegndi samræmingar- og eftirlitshlutverki við innheimtu á landinu öllu. Hin leiðin var að fela tollstjóranum í Reykjavík þessi verkefni til samræmis við innheimtu í öðrum stjórnsýsluumdæmum.

Tvíþætt ákvörðun

Í reynd var um að ræða tvíþætta ákvörðun. Annars vegar þurfti að ákveða hvaða stofnun ætti að annast innheimtu í Reykjavík. Þar var fyrst og fremst horft til góðs innheimtuárangurs og hagkvæmni þó að önnur sjónarmið hafi að sjálfsögðu komið til álita. Hins vegar þurfti að taka afstöðu til þess hvernig skipa ætti yfirstjórn innheimtu ríkissjóðs með tilliti til þess hvort flytja ætti einhverja þætti hennar út úr fjármálaráðuneytinu. Í því efni þurfti að kanna hvort mögulegt væri að flytja að öllu leyti úr ráðuneytinu ákvarðanir um mál eins og afskrifur og skuldbreytingar. Jafnframt varð að skoða að hve miklu leyti væri hægt að fela stjórnvaldi utan ráðuneytisins leiðbeinngarhlutverk varðandi innheimtu ríkissjóðs.

Með yfirtöku tollstjóraembættisins á verkefnum Gjaldheimtunnar er öll opinber innheimta í Reykjavík komin á einn stað. Sú breyting hefur ekki eingöngu í för með sér hagræðingu fyrir yfirvöld innheimtu heldur einnig fyrir gjaldendur. Þeir þurfa nú ekki lengur að fara í mörg hús til að greiða skuldir sínar heldur nægir þeim að fara til gjaldkera tollstjórans í Reykjavík á 5. hæð í Tollhúsinu við Tryggvagötu.

Tollstjóra falin innheimtan

Fjármálaráðherra tók þá ákvörðun að fela tollstjóranum í Reykjavík að taka við allri innheimtu í borginni, þ.e. innheimtu staðgreiðslu og opinberra gjalda, frá og með 1. janúar 1998 þegar Gjaldheimtan hætti starfsemi. Samhlíða þessari ákvörðun var samið við Reykjavíkurborg um að embætti tollstjóra annaðist innheimtu fasteignagjalda fyrir borgina frá ársbyrjun 1998. Jafnframt var ákveðið að fela tollstjóraembættinu að hafa í umbodi fjármálaráðuneytis eftirlit með innheimtu á landinu öllu og gegna leiðbeiningar- og samræmingarhlutverki.

Starfsmenn og húsnæði

Þegar sú ákvörðun lá fyrir að tollstjórinn í Reykjavík tæki við öllum verkefnum Gjaldheimtunnar var gengið frá samningum við Reykjavíkurborg um að rikissjóður og tollstjóraembættið fengju húsnæði hennar og allan búnað. Auk þess fluttust 26 starfsmenn Gjaldheimtunnar til tollstjórans í Reykjavík.

Nýtt skipurit fyrir innheimtusvið

Í kjölfar breytinganna var innheimtusvið tollstjóraembættisins endurskipulagt og unnið nýtt skipurit með fjórum deildum auk þjónustufulltrúa. Hluti af fyrrverandi starfsmönnum Gjaldheimtunnar, en núverandi starfsmönnum innheimtusviðs, voru áfram til húsa á Tryggvagötu 28. Á árinu 1999 er hins vegar reiknað með að sú starfsemi sem þar var 1998 verði flutt yfir í Tollhúsið og þar með verði nær öll innheimtustarfsemi á vegum embættisins í sama húsi.

Þert er ráð fyrir að á árinu 1999 verði nær öll innheimtustarfsemi tollstjórans í Reykjavík komin í Tollhúsið en hluti hennar hefur verið í gömlu húsakynnum Gjaldheimtunnar handan götunnar.

Yfirstjórn og stjórnsýslusvið

Yfirstjórn

- X Tollstjóri
- X Skrifstofustjóri
- X Forstöðumenn
- X Deildarstjórar

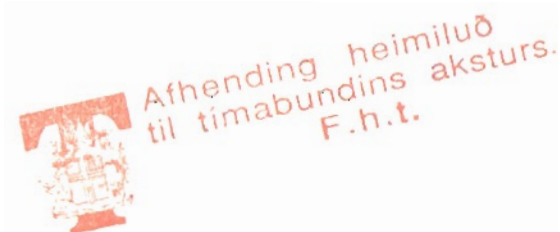
Stjórnsýslusvið

- X Aðalbókhald
- X Gjaldkerar
- X Ritarar
- X Sendill
- X Símavarsla
- X Starfsmannahald
- X Tölvumál
- X Upplýsingar

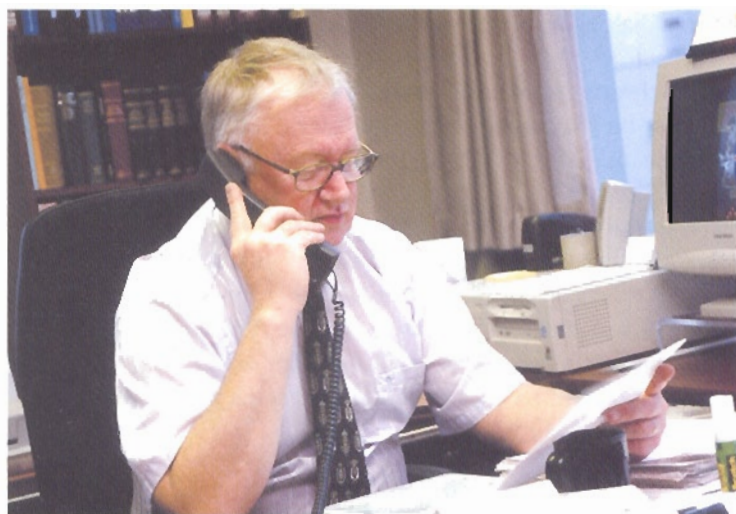
Yfirstjórn tollstjóraembættisins er í höndum tollstjóra og skrifstofustjóra, sem jafnframt er staðgengill tollstjóra, auk forstöðumanna sviða og deildarstjóra. Fjármálaráðherra skipar tollstjóra til fimm ára í senn og samkvæmt lögum skal hann fullnægja sömu almennu hæfisskilyrðum og héraðsdómarar til skipunar í embætti.

Stjórnsýslusviði tilheyra ýmsir sameiginlegir verkþættir hjá embættinu. Til þess teljast t.a.m. þeir starfsmenn tollstjóra sem viðskiptavinir eiga einna mest samskipti við á 5. hæð í Tollhúsinu, þ.e. gjaldkerar og upplýsingafulltrúar. Auk þess telst til stjórnsýslusviðs: starfsmannahald, símavarsla, aðalbókhald, tölvumál og ýmislegt fleira. Í árslok 1998 voru starfsmenn stjórnsýslusviðs 26 talsins.

Að öðru leyti flokkast starfsemi embættis tollstjórans í Reykjavík í þrjú svið: tollheimtusvið, innheimtusvið og tollgæslu. Hvert þessara sviða hefur síðan nokkrar undirdeildir.

Sigvaldi Friðgrímsson er skrifstofustjóri hjá tollstjóranum í Reykjavík og hefur yfirumsjón með daglegum rekstri embættisins ásamt tollstjóra.

Þeir sem halda utan um tölurnar hjá tollstjóraembættinu hafa í nógu að snúast því að meðaltali fara um 400 milljónir króna um innheimtugerfi embættisins hvern virkan dag ársins

Á hverjum degi hringja um 1440 manns í skiptiborð tollstjórans í Reykjavík með margvíslegri erindi. Það samsvarar um 300 þúsund símtölum á ári. Þeir sem sinna símaþvöslu hata því í mörg horn að líta við að greiða gætu viðskiptavina.

TOLLBAND
 YÖRUR TH KETI WIKI RÍTTI GAVELI AR
 Athugið: Þetta band er gildandi fyrir
 tollsýslu og KETI WIKI RÍTTI GAVELI en
 þetta band er gildandi fyrir tollsýslu og
 KETI WIKI RÍTTI GAVELI
 ER TOLLSTJÓRINN Í REYKJAVÍK

Eitt af því sem tollstjórnin í Reykjavík annast er lögskráning jómanna í sína umdæmi eða í nýrri lögskráningagælgjalds. Látniramt gefur embættið út alvinnuskirteini fyrir sjómenn.

Tollheimtusvið

Farmskrárefirlit

- ✗ Færsla farmskrár farmflytjenda í Tollakerfið
- ✗ Móttaka leiðréttinga og breytinga

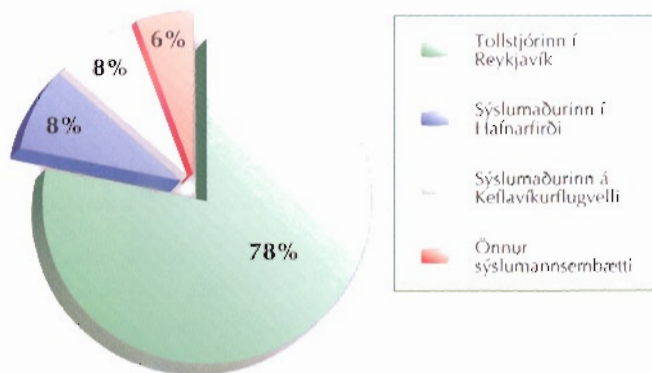
Móttaka tollskjala

- ✗ Móttaka tollskjala inn- og útflytjenda
- ✗ Færsla tollskjala á tölvutæku formi í Tollakerfið
- ✗ Samanburður upplýsinga

Upplýsingaskráning

- ✗ Skráning allra upplýsinga tollskýrsla í Tollakerfið

Hlutfall afgreiðslufjölda tollstjóraembætta 1998

Meirihluti innflutnings og útflutnings landsmanna fer í gegnum Reykjavík. Næri fjórar af hverjum fimm tollafgreiðslum árið 1998 voru hjá tollstjóranum í Reykjavík.

Tollheimtusvið annast alla afgreiðslu og endurskoðun tollskjala vegna inn- og útflutnings. Tollheimtusvið er til húsa á 5. hæð í Tollhúsinu og voru starfsmenn þess 29 talsins í árslok 1998.

Árið 1998 voru innlögð skjöl og aðrar afgreiðslur tollheimtusviðs vegna innflutnings alls 248.643. Miðað við það fjölgaði afgreiðslum um fjórðung milli ára en þær voru 198.569 talsins árið 1997. Afgreiðslum vegna útflutnings fjölgaði einnig verulega, fóru úr 20.142 í 25.337 afgreiðslur.

Farmskrárefirlit heldur utan um farmskrár farmflytjenda sem flytja vörur til landsins. Skrárnar berast í flestum tilfellum á tölvutæku formi frá farmflytjendum og flutningsmiðlurum, ýmist gegnum beintengingu eða á tölvudisklingum. Færðar eru inn leiðréttingar og breytingar jafnóðum og þær berast til þess að farmskrár séu eins réttar og unnt er á hverjum tíma. Tollafgreiðsla vöru getur almennt ekki farið fram fyrir en farmskrá yfir viðkomandi vöru sendingu hefur verið færð í Tollakerfið, tölvukerfi rikistollstjóra.

Móttaka tollskjala tekur við öllum þeim tollskjöllum sem inn- og útflytjendur framvísa til tollafgreiðslu, hvort heldur er í skjalaformi eða á tölvudisklingum. Kannað er hvort viðkomandi vörusending hefur verið skráð í farmskrárhliða Tollakerfisins og hvort tilgreindur inn- eða útflytjandi sé sá hinn sami og skráður er í farmskrá. Komu í ljós að upplýsingar frá inn- eða útflytjanda stangast á við upplýsingar í farmskrá fær viðkomandi aðili athugasemdir við innlögnina. Að öðrum kosti fara skjölum í frekari tollmeðferð.

AFGREITT

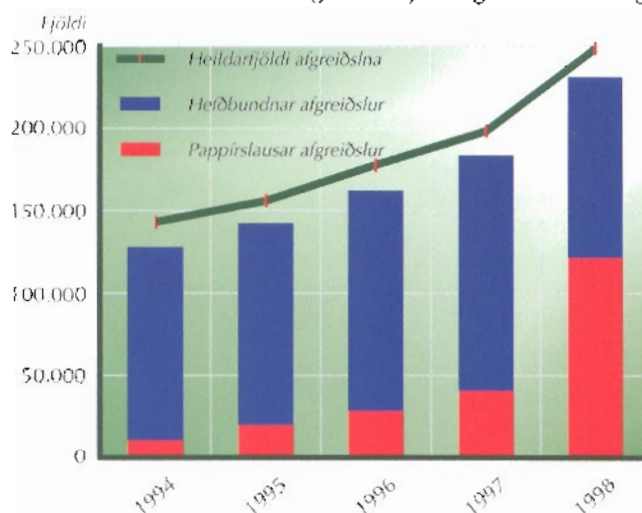
Guðrún Sigtryggisdóttir er forstöðumaður tollheimtusviðs. Starfsmenn tollheimtusviðs voru 29 í árslok 1998.

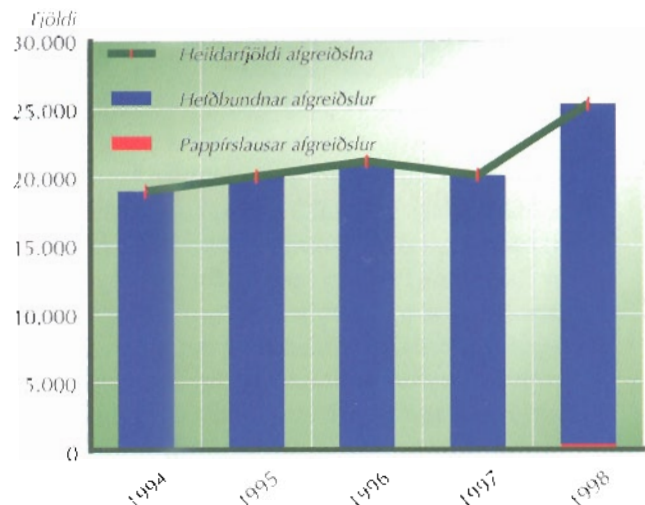
Innlögð tollskjöl vegna innflutnings

Með tilkomu fullkominna tölvukerta og sífellt betri gagnaflutnings hefur orðið breyting á allri tollagreiðslu. Flútfall pappírslausra afgreiðslna hefur stórukist á nokkrum árum og eru slíkar afgreiðslur nú orðnar fleiri en hefðbundnar afgreiðslur. Alþingi hefur markað þá stefnu í tollalögum að öll tollagreiðsla verði orðin pappírslaus árið 2000.

ET TOLLSTJÓRN

Innlögð tollskjöl vegna útflutnings

Afgreiðslur vegna útflutnings eru ennþá nær allar með hefðbundnum hætti og lítið um pappírslausar afgreiðslur.

Fjöldi innlagðra skjala, SMT afgreiðslna og sendinga með afgreiðslunúmeri árið 1998 (Tölur fengnar úr Tollakerfinu)

1998	AL	%	ET	%	HS	%	B*	%	SMT	%	E8 ofl.	%	Samtals
Janúar	3.470	18,8	4.377	23,7	6.113	33,1	555	3,0	3.095	16,7	870	4,7	18.480
Febrúar	3.742	20,9	4.540	25,4	4.707	26,4	497	2,8	3.685	20,6	691	3,9	17.862
Mars	3.869	18,6	5.406	26,0	5.975	28,7	556	2,7	4.475	21,5	532	2,6	20.813
Apríl	3.621	19,0	5.199	27,3	4.609	24,2	597	3,1	4.405	23,2	591	3,1	19.022
Mái	3.699	19,3	5.052	26,4	4.923	25,7	597	3,1	4.339	22,7	526	2,7	19.136
Júní	3.754	18,8	5.191	26,0	4.317	21,6	734	3,7	5.151	25,8	795	4,0	19.942
Júlí	3.527	14,5	5.037	20,7	9.158	37,7	696	2,9	5.107	21,0	756	3,1	24.281
Ágúst	2.727	14,8	2.557	13,9	5.115	27,7	565	3,1	6.299	34,1	1.184	6,4	18.447
September	3.300	14,2	2.833	12,2	7.348	31,6	720	3,1	7.984	34,4	1.052	4,5	23.237
Október	3.464	15,4	2.844	12,6	6.530	29,0	637	2,8	8.298	36,9	727	3,2	22.500
Nóvember	3.219	13,9	2.751	11,9	7.243	31,2	628	2,7	8.489	36,6	877	3,8	23.207
Desember	2.898	13,3	2.210	10,2	6.180	28,5	680	3,1	8.715	40,1	1.033	4,8	21.716
Samtals	41.290	16,6	47.997	19,3	*72.218	29,0	7.462	3,0	70.071	28,2	9.634	3,9	248.643

* Þar af pappírslausar afgreiðslur 51.708

AL: Almennar sendingar • ET: Einföld toll meðferð • HS: Hraðsendingar • B*: Bráðabirgðaafrgiðsla
SMT: Sending milli tölva, pappírslausar afgreiðslur • E8 ofl.: Sendingar með innfærslunúmeri

Sérafgreiðslur

- X Sérafgreiðsla þegar hefðbundin tollmeðferð á ekki við
- X Tollafgreiðsla vegna tímabundins innflutnings

Tollendurskoðun

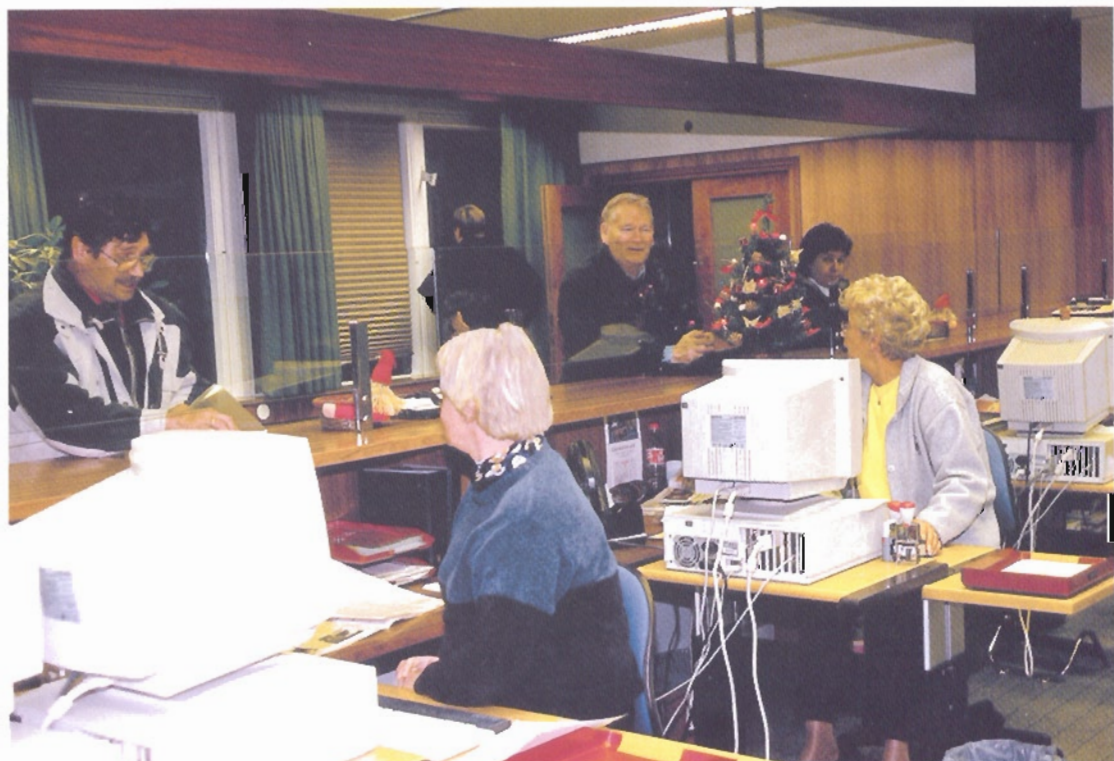
- X Endurskoðun tollskýrsla ásamt fylgiskjólum
 - X Tollflokun skoðuð
 - X Öflun frekari upplýsinga þegar þörf krefur
- X Endurskoðun pappírslausra tollafgreiðslna
- X Heimsóknir v/eftiráskoðunar pappírslausrar tollafgreiðslu
- X Endurákvæðanir á aðflutningsgjöldum
- X Úrskurðir í kærumálum

Sýningarskyli dags.
Afhending heintit

Upplýsingaskráning sér um að skrá í Tollakerfið þær upplýsingar um vörusendingar sem fram koma í tollskýrslu. Á síðustu árum hefur þessi skráningaþáttur verið að færast til viðskiptavina embættisins með aukinni pappírslausri tollafgreiðslu. Markmiðið er að öll atvinnufyrirtæki og sem flestur aðrir viðskiptavinir nýti í framtíðinni tölvusamskipti við tollafgreiðslu.

Sérafgreiðslur er deild sem annast tollafgreiðslu þegar innflutningur er þess eðlis að hefðbundin tollmeðferð á ekki við. Sem dæmi má taka varning sem fluttur er tímabundið til landsins en á að slytjast aftur úr landi, t.d. vegna sýninga hérlendis. Varn er þá afgreidd til bráðabirgða, venjulega gegn fjartryggingu sem tryggir greiðslu aðflutningsgjalda ef ekki verður af enduróflutningi eða varan fær ekki endanlega tollafgreiðslu. Síðustu ár hefur bráðabirgðaafgreiðslum af þessu tagi fjölgað. Árið 1998 voru sérafgreiðslur alls 7.462 miðað við 6.097 árið á undan.

Greitt með skuldaviðurkenningu

Þeir sem starfa við móttöku tollskjala hafa ennþá ætíð starfa þó að sveint sé að því að öll tollafgreiðsla verði pappírslaus um aldamót.

Víð tollendurskoðun þári að huga að mörgum smáatriðum. Kanna verður hvort upplýsingar í tollskjölum komi heim og saman við aðrar upplýsingar og hvort viðkomandi vara hafi lent í réttum tollflokki.

Tollendurskoðun fer yfir tollskýrslur og fylgiskjöl, s.s. vorureikninga, farmbréf, flutningsgjaldsreikninga og ýms leyfi eða vottorð eins og fríverslunarskírteini og heilbrigðisvottorð. Aðgætt er hvort varan hafi verið rétt tollflokkuð og að innflutningur sé í samræmi við lög og reglur þar að lútandi. Gerðar eru vidoigandi athugasemdir ef þorf krefur. Í sumum tilfellum er nauðsynlegt að afla frekari upplýsinga um vöruna sjálfa og eru starismenn vöruskoðunar þá beðnir um að skoda vöruna í vörugeymslu farmflytjanda. Þegar tollendurskoðun hefur samþykkt tollskýrsluna fara skjölin í skjalageymslu.

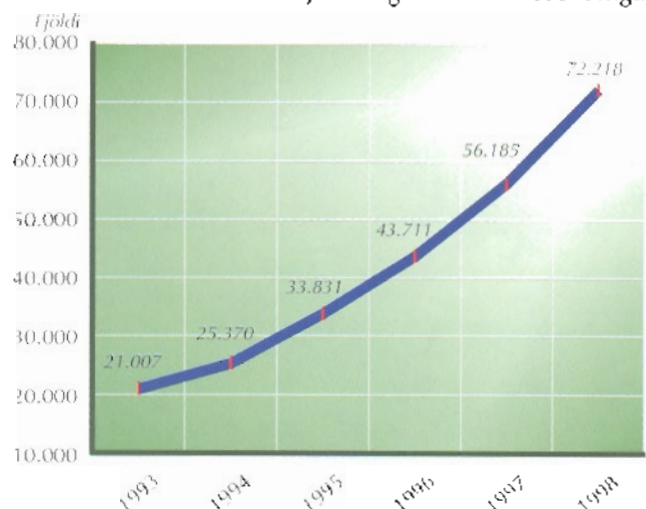
Endurskoðun pappírslausra afgreiðslna

Tollendurskoðun annast einnig eftirlit og endurskoðun á pappírslausum tollafgreiðslum. Í þeim tilfellum er inn- eða útflytjandi í beinlinusambandi við Tollakerfið og sér sjálfur um alla vörslu skjala. Tollendurskoðendur geta síðan ýmist kallað eftir upplýsingum og fengið afrit af skjölum með símbreffi eða farið til viðkomandi aðila og framkvæmt endurskoðunina.

Í fjöldi hraðsendinga hefur margtaldast á síðustu árum og eru slíkar sendingar nú orðnar tæpur þriðjungur af sendingum sem fara gegnum embætti tollstjórans í Reykjavík.

Fjöldi afgreiddra hraðsendinga

Tollheimtusvið

Skjalageymsla er á 2. hæð í Tollhúsinu. Þar eru geymd tollskjöl síðustu ára en að ákveðnum tíma liðnum fara þau í Þjóðskjalasafnið til trekari varðveislu.

UPPLÝSINGAR ÚR
OPINBERUM SKRÁM
TOLLSTJÓRINN
Í REYKJAVÍK

Kvæðin er lýnd.
Skjalid afhendist til allýsingar.
TOLLSTJÓRINN Í REYKJAVÍK
F. h. t.

Þeir sem telja sig eiga eitthvað vartalað við embætti tollstjórans í Reykjavík vegna innflutnings geta rætt við hlutadögandi starfsmann undir fjögur augu í viðtalsherbergi á 5. hæð í Tollhúsinu.

GRADUFT MED
SINNE BRÆFI

Innheimtusvið

Innheimtusvið annast innheimtu flestra gjalda sem tollstjórinn í Reykjavík hefur til innheimtu. Í ársbyrjun 1998 jókst umsýsla innheimtusviðs verulega þegar tollstjóraembættið tók við þeirri innheimtu sem áður var hjá Gjaldheimtunni í Reykjavík. Í kjölfar þess var gert nýtt skipurit fyrir innheimtusvið og á árinu var komið á fót sérstakri milliinnheimtudeild og starfi þjónustufulltrúa. Innheimtusvið hefur aðsetur beggja vegna Tryggvagötunnar en til stendur að flytja alla starfsemi úr gamla Gjaldheimtuhúsinu yfir í Tollhúsið á árinu 1999.

Gjaldadeild hefur með hondum reglubundna innheimtu og þjónustu við gjaldendur. Stærstu gjaldflokkarnir eru staðgreiðsla tekjuskatts, tryggingagjald, virðisaukaskattur og fasteignagjöld, en aðflutningsgjöld heyra undir tollheimtusvið. Árið 1998 var heildarfjöldi greiðenda 103.152 og nam fjárhæðin sem innheimt var 102 milljónum króna. Er það nær tvöfalt hærra fjárhæð en árið á undan sem skýrist af yfirtöku á innheimtu Gjaldheimtunnar í Reykjavík. Starfsmenn gjaldadeildar voru 19 í lok árs 1998.

Milliinnheimtudeild hóf starfsemi 1. júlí 1998 og tók við ýmsum verkefnum af eftirstöðvadeild og gjaldadeild, þ.á.m. málflutningi, stöðvun atvinnurekstrar, umsjón með vörslusviptingu lausafjár, gerð fjárnámsbeiðna og útsendingu greiðsluáskorana. Markmiðið með sérstakri deild í milliinnheimtu er að tilkynna gjaldendum um vanskil og gefa þeim kost á að leysa sín mál án þess að grípa þurfi til kostnaðarsamra innheimtuáðgerða. Starfsmenn milliinnheimtu veita upplýsingar og aðstoða gjaldendur eins og kostur er áður en grípið er til fjárnáms eða stöðvunar atvinnurekstrar. Meðal annars er lagt mat á hvort unnt sé að innheimta kröfur innan ásættanlegs tíma gegnum launagreiðendur. Einnig gættir milliinnheimtudeild þess að kröfur fyrnist ekki áður en eftirstöðvadeild tekur við þeim.

Fækkun fjárnámsbeiðna

Á sínu fyrsta starfsári, sem náði aðeins yfir sex mánuði, fóru um 50 þúsund mál frá milliinnheimtudeild. Mörg þeirra voru þó vegna sönnu aðila. Deildin sendi frá sér tæplega 10 þúsund greiðsluáskoranir og um 29 þúsund tilkynningar um gjaldfallnar skuldir. Fjárnámsbeiðnum sem embættið sendi frá sér fækkaði hins vegar um helming miðað við fjölda beiðna sem tollstjórinn og Gjaldheimtan sendu frá sér árið 1997, úr 16.000 beiðnum niður í 8.200. Þessi fækkun fjárnámsbeiðna stafar fyrst og fremst af sameiningu gjaldflokka og hagræðingu í kjölfar þess að starfssemi Gjaldheimtunnar færðist til tollstjóraembættisins.

Gjaldadeild

- X Regluleg innheimta flestra gjalda embættisins
- X Millifærslur og framkvæmd skuldajöfnunar
- X Leiðréttingar á dráttarvöxtum
- X Upplýsingagjöf við gjaldendur
- X Skráning staðgreiðsluinnheimtu
- X Samskipti við ráðuneyti og stofnanir v/innheimtu
- X Daglegt uppgjör innheimtu
- X Frágangur og uppgjör vegna afskrifta

Milliinnheimtudeild

- X Samskipti við gjaldendur í vanskilum, fyrir loginnheimtu
- X Sending tilkynninga og itrekana vegna vanskila
- X Sending greiðsluáskorana vegna lögveðsgjalda
- X Kaupgreiðendamerkingar og eftirlit með skilvirkni þeirra
- X Ákvarðanir um afdrátt af launum launþegga
- X Samskipti við lögreglu og veggerð vegna innheimtu bifreiðagjalda og þungaskatts
- X Gerð fjárnámsbeiðna
- X Stöðvun atvinnurekstrar vegna vanskila á vörslusköttum
- X Tilfallandi málflutningur fyrir embættið
- X Umsjón með vörslusviptingu lausafjár

Sigurður Skul Öbergsson er forstöðumaður innheimtusviðs hjá tollstjórnum í Reykjavík. Starfsmenn innheimtusviðs voru 51 í árslok 1998.

Eftirstöðvadeild

- X Samskipti við gjaldendur í vanskilum
- X Löginnheimta vanskilaskulda fyrir embættið
- X Ákvarðanir um afdrátt af launum launþega
- X Mót hjá sýslumönnum og héraðsdómstolum
- X Gjaldþrotaskiptamál og gerð uppboðsbeiðna
- X Tillögugerð um afskriftir óinnheimtanlegra gjalda
- X Aðstoð við innheimtumenn ríkissjóðs úti á landi

Þjónustudeild

- X Eftirlit og leiðsögn með innheimtumönnum ríkissjóðs
- X Samning og birting greiðsluáskorana fyrir innheimtumenn
- X Innra eftirlit með innheimtu embættisins
- X Samning greinargerða um innheimtuárangur
- X Ákvarðanir um boð í eignir á uppboðum
- X Afskriftamál
- X Umsjón með innheimtu skv. samningum við erlend ríki
- X Skýrslugerð og útgáfumál

Þjónustufulltrúi

- X Upplýsingagjöf og aðstoð við gjaldendur í vanskilum

AFTURKALLIÐ

Fjöldi greiðsluáskorana 1998

Fjöldi greiðsluáskorana vegna fasteignagjalda	8.383
Fjöldi greiðsluáskorana vegna þungaskatts	1.395
Fjöldi greiðsluáskorana vegna annars	45
Fjöldi greiðsluáskorana alls	9.823

Fjöldi tilkynninga um gjaldfallnar skuldir

Opinber gjöld einstaklinga	13.726
Opinber gjöld félaga	2.989
Tryggingagjald einstaklinga og félaga	5.418
Virðisaukaskattur einstaklinga og félaga	5.168
Þífreiddagjöld og þungaskattur	1.350
Fjöldi tilkynninga alls	28.651

Stöðvun atvinnurekstrar

Fjöldi tilkynninga um fyrirhugaða stöðvun	2.243
Fjöldi aðila sem greiddi áður en kom til stöðvunar	1.580
Fjöldi aðila sem samdi um greiðslu fyrir stöðvun	141
Fjöldi aðila sem fundust ekki/ekki var hægt að loka hjá	261
Fjöldi stöðvana á atvinnurekstri	10
Fjöldi mála í vinnslu um áramót	331
Fjöldi mála vegna stöðvunar atvinnurekstrar	2.243

Millinnheimtudeild hefur þó stuðlað að enn frekari fækkun þar sem sjálfvirkni á útsendingu beiðna hefur verið hætt og mál öft sköðuð áður en beiðni er send til viðkomandi aðila. Starfsmenn millinnheimtudeildar voru 14 í árslok 1998.

Eftirstöðvadeild fær mál ekki til meðferðar fyrir en önnur ráð eru fullreynd. Lögveðskrófur færast til eftirstöðvadeildar með þeim hætti að millinnheimtudeild afhendir deildinni fullunnar greiðsluáskoranir til frekari vinnslu. Eftirstöðvadeildin gerir uppboðsbeiðniir á grundvelli þeirra og sendir sýslumanni til meðferðar. Aðrar kröfur en lögveðskrófur koma til eftirstöðvadeildar sem fjárnamsbeiðniir og séi deildin um að fylga þeim eftir hjá sýslumanni. Almenn er ekki gert ráð fyrir að eftirstöðvadeild fresti innheimtugaðgeroum eftir að hún hefur fengið mál til meðferðar.

Séð til þess að mál fyrnist ekki

Ef taka þarf upp að nýju fjárnám eða endurnýja uppboðsbeiðni sér eftirstöðvadeild um þá vinnslu án atbeina millinnheimtudeildar. Eftirstöðvadeild á einnig að sjá til þess að mál fyrnist ekki eftir að hún hefur fengið þau til meðferðar. Gert er ráð fyrir að deildin geti í vissum tilfellum samið um afdrátt af launum gjaldenda í þeim tilgangi að fá greiðslu á kröfu sem er til innheimtu. Deildarstjóri eftirstöðvadeildar gerir tillögu um atskritt gjalda sem metin eru óinnheimtanleg.

Fimm þúsund uppboðsbeiðniir

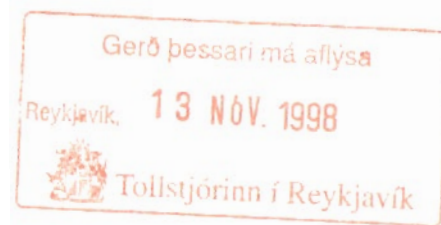
Árið 1998 sendi eftirstöðvadeild frá sér tæplega fimm þúsund uppboðsbeiðniir. Óskað var eftir uppboði á 2.692 þífreiddum. Beiðniir um uppboð á fasteignum voru hins vegar 2.247 talsins og þar af var óskað eftir uppboði á 1.310 fasteignum vegna lögveðsgjalda. Starfsmenn eftirstöðvadeildar voru 15 í lok árs 1998.

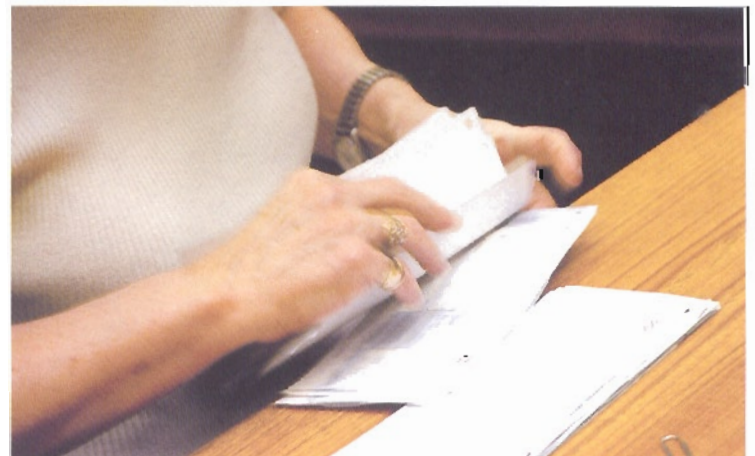

Á árinu 1998 var stofnuð sérstök deild á innheimt sviði til að sinna milliönheimtu, þ.e. innheimtu áður en kemur til innheimtu lögfræðinga í eftirstöðvatíð. Deildin aðstoðar gjaldendur í vanskilum við að leysa sín mál áður en brugðið er á það ráð að geta tjárnám eða stöðva atvinnurekstur.

Þjónustudeild var stofnuð á síðasta ári til að annast m.a. þau verkefni sem flutt voru frá fjármálaráðuneytinu til tollstjórans í Reykjavík. Deildin gegnir eftirlits- og leiðbeiningarhlutverki gagnvart innheimtumönnum ríkissjóðs auk þess sem hún semur og birtir greiðsluaskoranir fyrir innheimtumenn. Þjónustudeild annast forvinnslu afskriftabeidna frá öllum innheimtumönnum sem síðan eru lagðar fyrir afskriftanefnd. Þegar nefndin hefur afgreitt beiðnirnar sjá viðkomandi aðalbókarar um að færa kröfurnar ur tekjubókhaldi ríkissjóðs. Íanframt ser deildin um innra eftirlit með innheimtu hjá tollstjóraembættinu, að hún samræmist gildandi starfs- og verklagsreglum um innheimtu opinberra gjalda. Deildin hefur að auki með höndum skýrslugerð varðandi málefni tengd innheimtum og útgáfu á leiðbeiningum og verklagsreglum sem embættið semur. Þó hefur þjónustudeild umsjón með innheimtu samkvæmt samningum við önnur Norðurlönd. Starfsmenn þjónustudeildar voru sex í árslok 1998.

Ekkí greiða allir gjöld sína á réttum tíma og stundum þart að grípa til fjárnáðarsamra innheimtuáðgerða áður en skuldin læst innheimt. Þjónustudeild gerð frá sér um 5.000 upphóðsheiðir árið 1998.

Árið 1998 innheimtu tollstjórnin í Reykjavík um 102 milljarða króna og voru gjaldendur alls 103.152. Ekki greiddu þó allir á réttum tíma og sendi embættið frá sér um 29.000 tilkynningar um gjaldfáltnar skuldir.

UPPBOÐ

Nýtt innheimtugatal

Þjónustudeild vann á árinu drog að nýju innheimtugatali og að vinnureglum um stöðvun atvinnurekstrar. Þau drög, ásamt drögum að leiðbeiningum um kaupgreiðendamerkingar og afdrátt af launum, voru kynnt á ársfundi Sýslumannafélags Íslands og á fundi skrifstofustjóra og aðalbókara innheimtuembættis.

Afskriftir gamla álagninga

Eitt af sérverkefnum þjónustudeildar á fyrsta starfsári var að fara yfir allar vaðgoldnar álagningar í opinberum gjöldum fyrir árið 1993 og fyrri ár. Farið var yfir greiðslugetu og tekjur hvers gjaldanda og lagt mat á innheimtuhæfi hverrar kröfu. Að því loknu voru kröfurnar lagðar fyrir fulltrúa kröfueigenda og afskrift samþykkt eða hafnað. Síðan var lögð umtalsverða handavinnu í að færa þessar kröfur út þar sem tekjubókhaldskerfi ríkissjóðs er nær 20 ára gamalt.

Aukning í innheimtu á Norðurlöndunum

Strax í ársbyrjun 1998 tók að fjölga þeim kröfum sem þjónustudeild þurfti að senda í innheimtu til hinna Norðurlandanna. Um mitt ár var mála fjöldinn orðinn hinn sami og allt árið 1997. Mest var aukningin vegna krafna í bifreiðagjöldum og þungaskatti sem ekki höfðu verið sendar út áður.

Þjónustufulltrúi er nýr þáttur í starfsemi tollstjórnans í Reykjavík

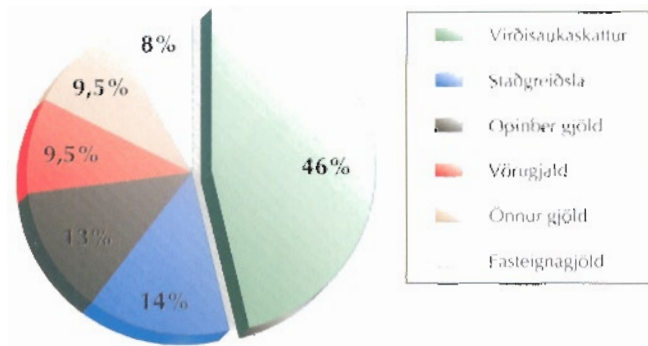
Sérstakur þjónustufulltrúi tók til starfa á innheimtusviði í byrjun október 1998. Hlutverk hans er að aðstoða gjaldendur í vanskilum, veita þeim upplýsingar um vanskil sín og hvernig þeir geta leyst málin.

Góð viðbrögð gjaldenda í vanskilum

Skemnst er frá því að segja að þessi nýja þjónusta hefur mælst vel fyrir. Strax í október átti þjónustufulltrúinn 62 viðtöl við gjaldendur og 376 símtöl. Í nóvember voru símtöl vegna vanskila síðan orðin tæplega 500 talsins eða um 25 á dag. Vonir standa til að þessi þjónusta leiði til bættra samskipta við gjaldendur í vanskilum og fækki kostnaðarsömum innheimtuaðgerðum.

Hlutfall milli gjaldflokka í innheimtu 1998

Árið 1998 innheimti tollstjórnin í Reykjavík rúmlega 102 milljarða króna. Þar af var virðisaukaskattur nær helmingur allrar innheimtu en næst komu staðgreiðsla launagreiðenda og opinber gjöld.

VEXTIR: FRA AFHENDINGU BIFREIÐAR REIKNAST HÆSTU OG PEIR ERU ÚT-LÁNSVEXTIR, EINS OG PEIR ERU Á HVERJUM TÍMA, SBR. 13. GR. LAGA NR 10/1961, UM SEDLABANKA ÍSLANDS

Innheimta tollstjórans í Reykjavík 1994 – 1998 samkvæmt gjaldflokkum

	1998	1997	1996	1995	1994
Vsk. af innfl. og innl. (útskatt > innsk.)*	47.259.742.018	41.896.277.328	38.501.298.913	35.339.822.875	34.596.100.502
Staðgreiðsla launagreiðenda**	14.237.998.524				
Opinber gjöld**	12.975.525.699				
Vörugjald	9.718.629.318	10.566.813.855	11.174.022.421	10.345.989.156	9.171.760.890
Fasteinngjöld**	8.206.449.214				
Áfengisgjald	4.655.800.550	3.920.929.107	3.955.670.316	774.231.803	
Tryggingagjald	2.827.417.733	2.463.400.031	2.096.096.351	1.595.274.470	1.941.807.054
Ýmis aðflutningsgjöld	1.172.472.738	2.162.533.394	1.927.076.152	1.797.524.933	1.526.740.780
Þungaskattur	346.167.312	381.248.358	385.857.991	330.725.610	400.807.322
Skilagjald einnota umbúða	248.182.859	223.485.729	215.790.572	209.227.575	196.480.951
Staðgreiddur fjármagnstekjuskattur	207.310.152				
Bifreiðagjöld	107.378.902	147.085.119	145.349.691	134.210.440	129.735.205
Skemmtanaskattur	47.275.456	62.861.548	99.867.043	102.846.006	96.424.951
Ýmsar ríkistekjur	41.052.028	37.715.143	40.157.773	41.990.559	37.229.288
Búnaðargjald	15.588.864				
Skipulagsgjald	12.192.034	18.314.537	8.263.160	19.168.752	41.054.390
Söluskattur	9.828.666	1.427.661	-9.197.862	30.652.389	26.079.567
Launaskattur	6.105.685	-4.166.866	12.560.169	19.520.112	60.078.729
Vinnueftirlitsgjald	4.410.033	4.903.287	3.986.319	3.742.220	4.658.864
Lyfjæftirlitsgjald	3.525.273	3.610.909	3.928.906	527.686	
Skipagjöld	3.141.425	4.282.149	3.969.667	6.138.046	10.548.777
Vottorð og leyfi	2.341.020	2.960.665	4.105.166	3.260.504	4.059.303
Sektir	1.694.941	1.777.880	1.384.404	2.666.901	3.427.373
Eftirlitsgjöld	1.474.047	1.449.803	2.032.560	2.213.579	162.566
Atvinnuréttindagjöld	478.800				
Sértekjur embættis	449.356	1.564.607	1.095.951	1.221.647	1.016.858
Lögskráning sjómanna	264.630	480.858	691.805	397.207	
Ýmsar tekjur	134.600	246.050	247.250	441.250	583.055
Tilraunastöðin á Keldum	128.650	109.987	210.609	195.063	746.287
Eftirlitsgjald vegna áfengisleyfa	107.133	10.000			
Jarðarafgjöld	96.184	130.594	482.296	252.229	181.081
Lífeyrissjóður bænda	98.728				
Aukatekjur ríkissjóðs	3.500	2.000	21.000	28.450	38.750
Hollustuvernd/Mengunarvarnir			60.000		
Atvinnuleysisstryggingasjóðsgjald				1.216.772	235.819.076
Samtals	102.113.466.072	61.899.454.533	58.575.028.623	50.763.486.234	48.485.541.619
Hækkun frá fyrra ári	64,97%	5,68%	15,39%	4,70%	

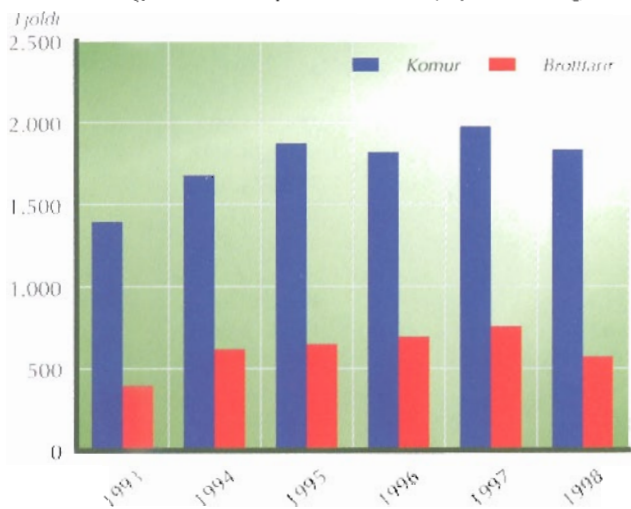
* Hér kemur fram samtala á innheimtum virðisaukaskatti við innflutning og höfuðstóli allra skýrslna í virðisauka sem fela í sér álagningu sem embættið þarf að innheimta eða með útskatt > innskatt. Tölur vegna innlendrar framleiðslu og þjónustu eru miðaðar við álagningarárið og stöðuna þann 1. mars 1999

** Innheimta þessara gjalda fluttist frá Gjaldheimtuinni í Reykjavík til tollstjórans þann 1. janúar 1998.

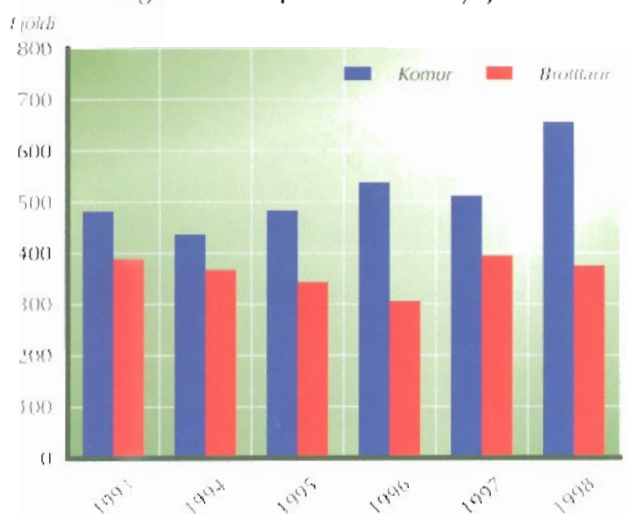
Afgreiðsludeild – skipavakt

- X Tollafgreiðsla fara, farþega og farmanna
- X Afgreiðsla og eftirlit með farmi og vistum fara
- X Almennt eftirlit með förum og hafnarsvæðum
- X Tollfyllgd með tollfrjálsum vistum fara og við umflutning
- X Staðfesting á tollfrjálsum innkaupum farþega
- X Innheimta víta- og skipagjalda
- X Varðstaða í skipum
- X Leitir í samstarfi við fíkniefna- og rannsóknardeild
- X Umsjón með tollfrjálsum forðageymslum
- X Eftirlit með útflutningi

Afgreiðslur skipavaktar á Reykjavíkurlugvelli

Afgreiðslur skipavaktar við Reykjavíkurhöfn

Tollgæslan hefur eftirlit með öllum inn- og útflutningi í umdæmi tollstjórans í Reykjavík, hvort heldur er með skipum, flugvélum eða póstsendingum.

Afgreiðsludeild, sem alla jafnan er nefnd skipavakt, sinnir tollafgreiðslu og tolleftirliti við hafnir í Reykjavík og á Reykjavíkurlugvelli. Starfsmenn hennar leita að ólöglegum varningi í samvinnu við fíkniefna- og rannsóknardeild og standa vörð í skipum ef þörf krefur. Jafnframt sér deildin um innheimtu víta- og skipagjalda. Aðsetur afgreiðsludeildar er að Vatnagördum 10 og í árslok 1998 voru starfsmenn hennar 13 talsins.

Færri afgreiðslur en árið á undan

Á árinu 1998 hafði skipavaktin afskipti af 3.431 fari í millilandaferðum. Afgreiðslur á Reykjavíkurlugvelli voru samtals 2.401 en afgreiðslur við Reykjavíkurhöfn voru 1.030 talsins. Hér er einungis tekið tillit til þeirra afgreiðslna en ekki til transitleyfa, tollseðla eða annarra daglegra afskipta deildarinnar.

Þessi fjöldi afgreiðslna þýðir að meðaltali um 9,4 afgreiðslur á dag. Er það heldur minna en árið á undan þegar heildarfjöldi afgreiðslna var 3.631 eða rétt tæplega 10 afgreiðslur að jafnaði á dag. Innheimtur afgreiðsludeildar jókst hins vegar milli ára og námu tæpum 52 milljónum árið 1998.

TOLLGÆSLAN 21

11 NOV 1998

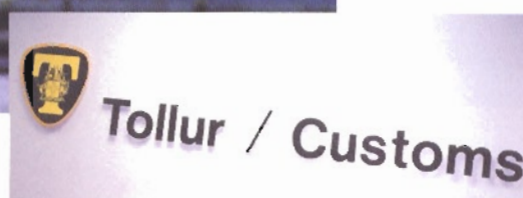
21 TOLLFRJÁLST

Innheimtur skipavaktar

	1998	1997
Víta- og skipagjöld	37.474.347	34.703.700
Akstur á flugvöll (1/1-30/4 '98)	224.500	1.147.000
Innheimtur virðisaukaskattur	161.000	148.500
Undan innsigli, útgjafir	42.000	31.542
Útseld vinna og afgreiðslugjald	7.808.000	8.747.054
Frihöfn	2.919.091	2.569.728
Útseld vinna v/skemmaferðask	2.992.787	2.303.400
Útseld vinna v/ýmissar þjón.	223.287	0
Samtals	51.845.012	49.650.924

Skipavaktin í Vatnagördum fylgist grannt með skipakomum í Sundahöfn. Verði vart undarlegra flutninga frá bærði eru tollverðir tilhúfir að grípa til viðeigandi aðgerða.

Tollbúðin aflögð

Undanfarin ár hefur tollbúð séð um vörslu smyglvarnings auk þess að sinna innheimtuaðgerðum og eftirliti með tollfrjálsri forðageymslu. Með tilkomu nýrra afgreiðsluhátta hjá tollinum hefur starfsemi tollbúðar hins vegar dregist verulega saman. Af þeim sökum var tekin ákvörðun um að leggja tollbúðina endanlega niður þann 1. október 1998. Fikniefna- og rannsóknardeild mun í framtíðinni annast varðveislu og hafa umsjón með haldlögðum varningi.

TOLLBÚÐIN - SKRIFSTOFA

Smyglvarningur í tollbúð síðustu fimm ár

	1998	1997	1996	1995	1994
Vindlingar (stk.)	69.200	156.800	38.600	56.800	83.000
Bjór (ltr)	2.943	2.711	3.308	4.131	2.925
Annað áfengi (ltr)	504	771	405	803	1.457
Spíritus (ltr)	0	300	0	0	0
Matvæli (kg)	224	194	595	949	577

Lykiltölur úr starfsemi tollbúðar síðustu fimm ár

	1998	1997	1996	1995	1994
Útgefnir tollseðlar	121	78	94	149	209
Tollinnheimta (kr.)	6.766.223	5.928.624	8.807.840	5.037.382	4.146.273
Innheimtuaðgerðir	(1/1-30/4)				
Innsiglanir	8	25	22	42	38
Heimsóknir	129	238	260	242	386
Afskipti í síma	235	578	982	789	372
Veittir frestir	89	403	510	507	
Önnur afskipti	240	1.092	1.674	2.419	
Innheimt v/aðgerða (kr.)	81.444.504	267.279.633	277.107.886	274.058.389	159.689.093

Vöruskoðun

- X Athugun vörusendinga að fyrirlagi tollendurskoðunar
- X Aðstoð við fíkniefna- og rannsóknardeild
- X Athugun á vörusendingum sem eru til meðferðar
- X Daglegt eftirlit og vörutalning á frísvæðum og í tollvörugæmslum
- X Hlutlæg skoðun vöru vegna innflutnings
- X Mat á verðmæti og tjóni
- X Eftirlit með innihaldi vörusendinga
- X Afgreiðsla og eftirlit með hraðsendingum, tollfrjálsum sendingum og ferðamannabifreiðum
- X Sérabgreiðsla neyðarleyfa, umflutnings og annars
- X Eftirlit með útflytningu

Lögfræðideild

- X Lögfræðiaðstoð við aðrar deildir tollgæslunnar
- X Umsjón með sektargerðum embættisins
- X Samskipti við lögreglu og ríkissaksóknara v/rannsókn
- X Undirbúningur aðgerða í samstarfi við fíkniefna- og rannsóknardeild

Sveinbjörn Guðmundsson er aðaldeildarstjóri tollgæslunnar. Hjá tollgæslunni störfuðu 36 manns í árslok 1998.

Vöruskoðun hefur með höndum afgreiðslu og eftirlit með vörusendingum og ýmiskonar sérabgreiðslum. Deildin annast almennit eftirlit með vöruskennum, tollvörugæmslum og frísvæðum í Reykjavík. Einnig skoðar deildin vörusendingar að beiðni tollendurskoðunar. Starfsmenn vöruskoðunar leiðbeina auk þess vörsluhöfðum ótollabgreiðdra vörusendinga og innflytjendum um tollamál.

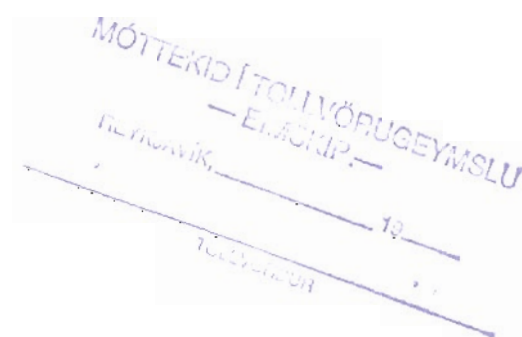
Aðsetur á þremur stöðum

Farmflytjendum er skylt að láta tollgæslunni í té skoðunarsvæði og aðstoðu fyrir starfsmenn vöruskoðunar. Vöruskoðun hefur því aðsetur á þremur stöðum. Í Sundakletti starfa þeir sem hafa eftirlit með athafnasvæði Eimskips við Sundahöfn. Önnur minni deild er með aðsetur hjá Samskipum að Holtabakka og sinnir hún einnig eftirliti hjá Flutningsmiðluninni Jónum. Þriðji hópurinn er síðan staðsettur hjá LVG/Ziemen á Héðinsgotu og annast hann jafnframt Flugfraktina Héðinsgotu og hraðsendingarþjónustu DÍLL í Faxafeni. Starfsmenn vöruskoðunar voru 14 talsins í árslok 1998.

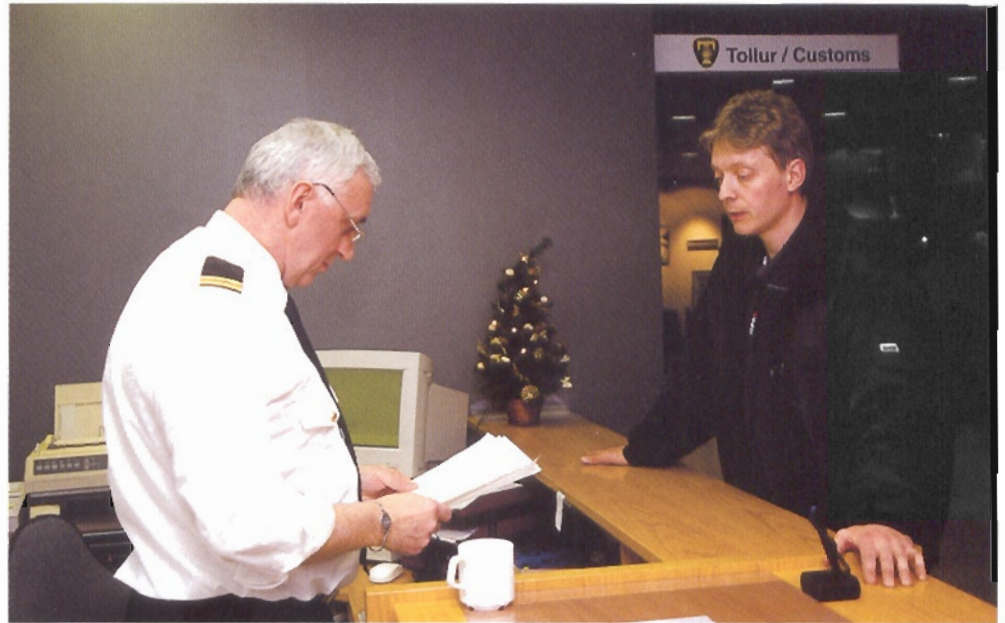
Afgreiðslur á árinu 1998

Nýir starfshættir hjá tollgæslunni hafa fækkað þeim skoðunum sem tollverðir vöruskoðunar inna af hendi. Ekki er lengur skoðuð hver sending sem berst til landsins enda krefst slíkt eftirlit gríðarlegs mannafla og tíma. Hlúðstætt við fyrirkomulag hjá tollgæslu í öðrum vestrænum löndum beitir vöruskoðun nú úrtaksskoðunum. Auk þess skoða starfsmenn deildarinnar vörusendingar að beiðni tollendurskoðunar ef þurfa þykir. Árið 1998 skoðaði vöruskoðun 879 vörusendingar fyrir tollendurskoðun og afgreiddi 454 ferðamannabifreiðar sem komu með skipum til Reykjavíkur. Tollfrjálssar sendingar (E-8) sem fóru um hendur vöruskoðunar voru 4.557 talsins.

Lögfræðideild með einum starfsmanni var komið á fót innan tollgæslunnar 20. október 1998. Hlutverk lögfræðideildar er að aðstoða aðrar deildir tollgæslunnar þegar upp koma lögfræðileg álitæfni. Einn fremur tók deildin við umsjón með sektargerðum af tollbúðinni. Lögfræðideild annast auk þess samskipti við lögreglu og ríkissaksóknara við rannsókn mála.

Þegar Eimskip byggði Sundaklett, afgreiðslu sína við Sundabötn, var gert ráð fyrir tollafgreiðslu í hluta hússins. Þar hata þeir starismenn vöruskoðunar aðsetur sem hafa eftirlit með flutningum Eimskips. Aðstöðu til skoðunar á sendingum hata þeir síðan í vörugeymslu innan tollsvæðis.

Starismenn vöruskoðunar eru með aðsetur hjá stærstu flutningsyrirtækjum landsins, Eimskipum, Samskipum og TVG - Ziemsen. Auk þess að hata eftirlit með innflutningi þessara aðila framkvæma þeir vöruskoðun hjá hraðflutninga-fyrirtækjum eins og DHL, Flutningsmiðluninni Íónum og fleirum.

Stundum þarf tollgæslan að skoða vörur að beiðni Íslendurskoðunar ef tollskýrslur eða fylgigögn vekja grunsemdir. Þá eru starismenn vöruskoðunar sendir til að bera sendinguna saman við þau gögn sem henni fylgja.

Tollpóstur

- X Eftirlit með að póstsendingar komi til tollmeðferðar
- X Tolleit að smyglvarningi í póstsendingum
- X Afgreiðsla hraðsendinga Íslandspósts og TNT
- X Samanburður vöru og aðflutningsskjala vegna innflutnings
- X Mat á verðmæti og tjóni
- X Afgreiðsla og eftirlit með tollfrjálsum sendingum
- X Sérafgreiðsla neyðarleyfa, umflutnings og annars
- X Eftirlit með útflutningi

Fíkniefna- og rannsóknardeild

- X Undirbúningur og framkvæmd varna gegn tollamisferli
- X Frumrannsóknir vegna gruns um tollamisferli
- X Tolleitir að eigin frumkvæði og í samstarfi við aðrar deildir
- X Samstarf við fíkniefnadeild ríkistollstjóra
- X Samstarf við fíkniefnadeild lögreglustjóra og fíkniefnastofu
- X Varðveisla og umsjón með haldlögðum varningi

Innflutningur stöðvaður vegna innflutningsbanns eða takmarkana

Sendingar	1998
Fjarskiptatæki	29
Lyf	392
Vopn og eftirlíkingar	8
Handjárn	4
Sprengiefni	2
Munntóbak og fínkorna nefitóbak	65
Hráð kjötvara	286
Jurtir	2
Samtals	788

Tollpóstur annast tollaftirlit á tollpóststofu Íslandspósts í Ármúla og aðstoðar póststarfsmenn við tollafgreiðslu. Auk þess að hafa eftirlit með því að almennar póstsendingar komi til tollmeðferðar og tollleitir sér deildin um að afgreiða hraðsendingar Íslandspósts og TNT. Starfsmenn tollpóstsins voru sjö í árslok 1998.

788 sendingar stöðvaðar 1998

Árið 1998 stöðvaði tollposturinn innflutning á samtals 788 sendingum vegna innflutningsbanns eða takmarkana. Flokkuðust flestar þeirra undir lyf en einnig voru 333,5 kg af hrárrí kjötvöru gerð upptækt og 31 kg af munntóbaki og fínkorna nefitóbaki. Þá voru gerðar sjö skýrslur vegna gruns um innflutning á klámi til dreifingar, þar af tvær vegna barnaklams. Auk þess lagði deildin hald á 20 sendingar sem innihéldu kannabísefni, samtals 59,6 gr. Er það umtalsvert minna en árið á undan þegar lagt var hald á 418 gr af kannabísefnum, tvær sendingar með kannabísefni, 3308 skammta af LSD og 783 e-töflur.

Fíkniefna- og rannsóknardeild var stofnuð hjá embættinu 1. október 1998 í því augnamiði að efla verulega eftirlit tollgæslunnar innan tollsvæðis Reykjavíkur með fíkniefnasmygli. Deildin hefur það hlutverk að annast undirbúning og framkvæmd verkefna sem miða að því að koma í veg fyrir smygl á fíkniefnum og öðrum varningi. Þegar ástæða er til vinnur deildin með ríkistollstjóra, lögreglu og fíkniefnastofu að rannsöku og lausn smyglmála. Starfsvæði deildarinnar er Reykjavík en tollstjórar í öðrum umdæmum geta leitað aðstoðar deildarinnar vegna ólöglegs innflutnings. Sjá nánari umfjöllun um fíkniefna- og rannsóknardeild á bls. 32.

Hundasveitin, sem nú hefur undir fíkniefna- og rannsóknardeild íer á hverjum morgni á tollpóststofuna í Ármúla þar sem allur postur sem kemur til landsins um Keflavíkurflugvöll er rannakadur af þotvísium, starfshundum" embættisins.

Á tollpóststofunni í Ármúla sjá starfsmenn tollstjórans í Reykjavík m.a. um að gegnumlýsa mikið af böggla- og bréfaþósti sem berst til landsins. Árið 1998 fóru tæplega 102 þúsund pakkar um gegnumlýsingarvélna.

Þeir pakkar sem þykja grunnsamlegir við gegnumlýsingu eða líknemeinaleitarhundarnir þessa uppi eru opnaðir og innihaldið skoðað gaumgæfilega. Finnist ekkert athugasvert er gengið frá þeim aftur og þeir sendir áfram í póstkertinu.

Tölur úr starfsemi tollpósts 1998

Skoðaðar sendingar	
Bögglar	101.726
Bréfasendingar (u.þ.b.)	4.000.000
E.M.S. sendingar	7.580
Samtals	4.109.306

Afgreiddar skýrslur	
Innlagðar aðflutningsskýrslur í Reykjavík (E-1)	42.511
Innlagðar aðflutningsskýrslur utan Reykjavíkur (E-1)	18.653
Póstaðflutningsskýrslur (E-3)	26.265
Einföld tollmeðferð (E-8)	1.256
Útflutningsskýrslur	4.776
Samtals	93.461

Annað	
Mótteknir tollsedlar	341
Útgefnir tollsedlar	64
Afgreidd neyðarleyfi	19
Innheimt einkasölugjald (235) kr.	416.047

CONFIRMED
BUREAU OF CUSTOMS
REYKJAVÍK, ICELAND

Aukið eftirlit með fíkniefnasmygli

Nýstofnuð fíkniefna- og rannsóknardeild

Með eflingu eftirlits með fíkniefnasmygli vonast yfirvöld til að takist að stemma stígu við innflutningi á ólöglegum vímuefnum sem hefur aukist verulega á síðustu árum. Áfram verður þó fylgst vel með tilraunum til smygls á áfengi.

Innsigli nr.

Fíkniefnaeftirlitshundur í Reykjavík. Framsendingaryfirráttakeri reglulega til að ganga úr skugga um að ekki sé verið að smygla fíkniefnum til landsins á skjótan hátt.

Fíkniefna- og rannsóknardeild kallast ný deild innan tollgæslunnar hjá tollstjóranum í Reykjavík. Deildinni er ætlað að starfa að undirbúningi og framkvæmd verkefna sem miða að því að koma í veg fyrir smygl á fíkniefnum og önnur brot á innflutningslöggjöfni. Deildin tekur við hluta af starfi leitar- og rannsóknardeildar ríkistollstjóraembættisins. Þó að starfssvæðið miðist við borgarmörk er deildinni ætlað að sinna öðrum stöðum á landinu þegar eftir því er leitað.

Fram til ársins 1988 fór tollgæslustjóri með stjórn tollgæslu á öllu landinu. Þá var gerð sú breyting að sýslumenn tóku við umsjón tollgæslu í sínum umdæmum. Árið 1996 var embætti tollgæslustjóra síðan lagt niður. Sömulciðis var dregið úr starfsemi leitar- og rannsóknardeildar sem starfaði undir stjórn tollgæslustjóra hjá ríkistollstjóraembættinu. Sú deild annaðist leitir og rannsóknir mála vegna smygls um land allt og einnig í Reykjavík.

Nýtt fyrirkomulag við sértæka tollgæslu

Þegar embætti tollgæslustjóra var lagt niður var hafist handa við endurskipulagningu á sértækri tollgæslu eins og leitar- og rannsóknardeildin hafði sinnt. Sú stefna var tekin að færa þessa starfsemi frá ríkistollstjóra yfir til tollstjóra. Í kjölfarið var komið á fót þriggja manna eftirlitsdeild hjá tollstjóranum í Reykjavík sem vann að hluta með skipavaktinni (afgreiðsludeildinni) og hafði aðsetur í sama húsnæði. Fljótlega kom hins vegar í ljós að þetta fyrirkomulag var ekki vænlegt til árangurs, bæði vantaði mannskap og betri aðstöðu.

Eftirlitsdeild breytt í fíkniefna- og rannsóknardeild

Í ársbyrjun 1998 var tekið til við að endurskipuleggja eftirlitsdeildina og á sama tíma var hafin umræða um verkaskiptingu ríkistollstjóra og tollstjórans í Reykjavík á rannsókn fíkniefnamála. Á haustmánuðum var fengin niðurstaða um að daglegt eftirlit með smygli á fíkniefnum og öðrum ólöglegum innflutningi færðist yfir til tollstjórnanna. Ákveðið var að efla eftirlitsdeildina með því að breyta henni í fíkniefna- og rannsóknardeild sem tæki formlega til starfa um áramótin 1998-1999.

Hin nýja deild

Fíkniefna- og rannsóknardeild sér um undirbúning og framkvæmd verkefna sem miða að því að koma í veg fyrir ólöglegan innflutning og er sérstök áhersla lögð á fíkniefni, að áfengi og tóbaki meðtöldu. Deildin framkvæmir frumrannsóknir vegna gruns um ólöglegan innflutning eða annað tollamisferli og getur tollleitir að eigin frumkvæði og/eða í samstarfi

Fitt af því sem hundasveitin hjá fíkniefna- og rannsóknardeildinni sá um er að rannsaka farangur og varning sem kemur með flugvélum til Reykjavíkurflugvallar. Hundarnir eru m.a. látinir þefa að farangri áætlunarvéla frá Grænlandi og Færeyjum.

við aðrar deildir embættisins. Fíkniefna- og rannsóknardeild hefur með höndum alla undirbúningsvinnu, eins og gagnaoftun vegna grunsemda um efnahagsbrot varðandi innflutning og rannsókn í kjölfar hennar. Um leið og buið er að sannreyna brotið, t.d. þegar smyglvarningur er fundinn, ferist rannsóknarþátturinn yfir til lögreglunnar. Settar hafa verið samstarfsreglur um nána samvinnu við lögregluna í Reykjavík við rannsókn fíkniefnamála auk þess sem deildin er í samstarfi við tollgæsludeild ríkistollstjóra og fíkniefnastofu ríkislögreglustjóra.

Eftirlit með smygli um allt land

Fíkniefna- og rannsóknardeild hefur fullt vald til að framkvæma leitir innan sinnar lögsögu en þegar um er að ræða leitir utan Reykjavíkur þá er hún í samstarfi við yfirvöld á viðkomandi stað. Tollstjórar um allt land geta snúið sér til fíkniefna- og rannsóknardeilda vegna gruns um smygl og farið fram á aðstoð. Ennig verður deildin með fóst verkefni utan Reykjavíkur, t.d. við tollgæslu þegar Norræna kemur til Seyðisfjarðar einu sinni í viku yfir sumarið.

Tíu starfsmenn og nokkrir hundar

Í framtíðinni verður fíkniefna- og rannsóknardeild með aðsetur á 1. hæð í Tollhúsinu. Það húsnæði verður hins vegar ekki tilbúið fyrr en í ágúst 1999 og þangað til er deildin með bráðabirgðaaðstöðu í Tollhúsinu. Starfsmenn verða tíu auk tveggja sérþjálfaðra fíkniefnaleitarhunda. Þar af eru fjórir tollverðir sem áður störfuðu hjá embætti ríkistollstjóra ásamt hundunum.

Tollgæslan hefur þegrum tíðina lagt hald á ýmsan varning sem reynt hefur verið að smygla til landsins á fjölbreyttan máta. Áfengi er þó sennilega sú vara sem ottast er gerð upptæki.

Rekstraryfirlit 1998

Rekstraryfirlit 1. janúar – 31. desember 1998

Laun	kr.	326.418.000
Ferðir og fundir	kr.	3.755.000
Rekstrarvörur	kr.	14.905.000
Aðkeypt þjónusta	kr.	92.259.000
Húsnæði	kr.	22.459.000
Bifreiðar og vélar	kr.	2.095.000
Vextir, bætur og skattar	kr.	210.000
Eignakaup	kr.	27.494.000
Tilfærslur	kr.	515.000
Rekstrarkostnaður alls	kr.	<u>490.110.000</u>

Ársskýrsla tollstjórans í Reykjavík 1998

Útgefandi:

Tollstjórinn í Reykjavík, apríl 1999

Ábyrgðarmaður:

Snorri Olsen

Umsjón með útgáfu, hönnun og umbrot:

Boðberi almannatengsl

Forsíðumynd:

Tekin af Hjálmari R. Bárðarsyni í mars 1978

Ljósmyndir:

Arnaldur Halldórsson, Ljósmyndasafn Reykjavíkur,
Gerðarsafn og fleiri

Prentun:

Svansprent

